

การเฝ้าระวังการติดเชื้อเอชไอวี จังหวัดยโสธร พ.ศ. 2544 - 2554

นายถนอม นามวงศ์ ตำแหน่ง นักวิชาการสาธารณสุข ปฏิบัติการ
กลุ่มงานควบคุมโรคติดต่อ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดยโสธร

1. บทนำ

จังหวัดยโสธร เป็นจังหวัดหนึ่งที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาการแพร่ระบาดของโรคเอดส์ โดยเฉพาะในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา ถึงแม้ปัจจุบันการแพร่ระบาดของโรคเอดส์เริ่มมีแนวโน้มลดลง แต่การติดเชื้อเอชไอวีรายใหม่ยังมีอย่างต่อเนื่องมากกว่า 200 รายต่อปี นอกจากนี้ ยังพบว่ามีอัตราการติดเชื้อที่เพิ่มขึ้นในประชากรบางกลุ่ม เช่น กลุ่มเยาวชน และกลุ่มชายที่มีเพศสัมพันธ์กับชาย ดังนั้นการเฝ้าระวังและติดตามสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคเอดส์อย่างต่อเนื่อง จะทำให้ทราบข้อมูลพร้อมทั้งการหามาตรการต่าง ๆ มารองรับเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าว

การเฝ้าระวังการติดเชื้อเอชไอวี เป็นเครื่องมือที่สำคัญอย่างหนึ่งของพื้นที่ เพื่อใช้ติดตามสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคเอดส์ ทำให้ทราบข้อมูล สามารถติดตามการแพร่ระบาดของปัญหาเอดส์ได้อย่างรวดเร็วและทันต่อเหตุการณ์ ทั้งนี้ จังหวัดยโสธรได้ดำเนินการตามแนวทางของสำนักโรคติดต่อวิทยา กระทรวงสาธารณสุข ซึ่งเริ่มดำเนินการมาตั้งแต่เดือนมิถุนายน พ.ศ. 2533 ข้อมูลจากการเฝ้าระวังการติดเชื้อเอชไอวีสามารถนำมาใช้เพื่อการวางแผน กำหนดเป้าหมาย พัฒนาแนวทางและมาตรการการป้องกันควบคุมและแก้ไขปัญหาเอดส์ทั้งในระดับพื้นที่ ระดับจังหวัด และระดับประเทศ

2. วัตถุประสงค์ เพื่อติดตามความชุกและแนวโน้มของการระบาดของเชื้อเอชไอวี

3. กลุ่มเป้าหมายเฝ้าระวัง

โดยทั่วไป กลุ่มประชากรที่ควรทำการเฝ้าระวัง คือ กลุ่มประชากรที่มีปัญหาการแพร่ระบาดของเชื้อเอชไอวี หรือกลุ่มประชากรที่สามารถแพร่เชื้อไปยังประชากรกลุ่มอื่นๆ ได้ อย่างไรก็ตามในการพิจารณาเลือกกลุ่มประชากรเฝ้าระวัง ควรพิจารณาในด้านความเป็นไปได้ ในการดำเนินการสำรวจความชุก ความร่วมมือของกลุ่มประชากร คุณภาพข้อมูลที่จะได้รับ และข้อพิจารณาด้านจริยธรรม ประกอบการตัดสินใจคัดเลือกกลุ่มประชากรด้วยเช่นกัน

สำนักโรคติดต่อวิทยาแนะนำให้จังหวัดต่าง ๆ ดำเนินการสำรวจการติดเชื้อเอชไอวีในกลุ่มประชากรที่มีปัญหาการแพร่ระบาดของเชื้อเอชไอวี ตามที่จังหวัดเห็นสมควร สำหรับจังหวัดยโสธรได้ดำเนินการสำรวจการติดเชื้อเอชไอวีในกลุ่มประชากร 5 กลุ่มหลัก ดังต่อไปนี้

1) กลุ่มหญิงฝากครรภ์

- 2) กลุ่มพนักงานบริการแบบตรง
- 3) กลุ่มพนักงานบริการแบบแฝง
- 4) กลุ่มชายที่มาตรการรักษากามโรค
- 5) กลุ่มโลหิตบริจาค

4. วิธีการดำเนินการ

การเฝ้าระวังการติดเชื้อเอชไอวี อาศัยการสำรวจซ้ำ (Repeated survey) ในกลุ่มประชากรเดิม (Same dynamic population) เป็นวิธีการในการเฝ้าระวัง ในปัจจุบัน การสำรวจการติดเชื้อ เอชไอวี ดำเนินการปีละ 1 ครั้งในเดือนมิถุนายนของทุกปี

สำหรับวิธีการดำเนินการนั้น จะดำเนินการโดยการแบ่งกลุ่มประชากรที่เฝ้าระวังเป็นสองกลุ่มใหญ่ ๆ ได้แก่ ประชากรที่มีพฤติกรรมเสี่ยงชัดเจนและกลุ่มประชากรทั่วไป โดยให้มีการตรวจหาการติดเชื้อเอชไอวี ในแต่ละกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งการดำเนินการในจังหวัดยโสธรต้องดำเนินการทุกพื้นที่ เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างมีจำนวนน้อย ตามรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.1 ประชากรที่มีพฤติกรรมเสี่ยงชัดเจน

1) พนักงานบริการแบบตรง(ในสำนักโสเภณี) ดำเนินการในลักษณะสมัครใจและรักษาความลับ(Voluntary confidential) โดยเน้นให้เห็นข้อดีในการเจาะเลือด การตรวจหาซิฟิลิสซึ่งเป็นโรคที่รักษาได้ และต้องรีบรักษา ซึ่งจะเก็บข้อมูลในเดือนมิถุนายน โดยเลือกทุกรายที่อยู่ในสำนักโสเภณี กลุ่มตัวอย่าง ที่เก็บข้อมูลจำนวน 28 ราย

2) พนักงานบริการแบบแฝง จะดำเนินการตรวจเลือดและเก็บข้อมูลในสถานบริการเจริญรมย์ ประเภทอื่น ๆ ที่มีการตกลงขายบริการทางเพศควบคู่กันไป เช่น นวดแผนโบราณ,ห้องอาหารคาราโอเกะ,ร้านอาหาร, โรงแรม ฯลฯ โดยจะเก็บข้อมูลในช่วงเดือนมิถุนายนและเก็บทุกราย ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่เก็บข้อมูลจำนวน 138 ราย

3) ชายที่มาตรการรักษากามโรค จะดำเนินการในคลินิกกามโรค ในโรงพยาบาลชุมชนทุกแห่ง และโรงพยาบาลยโสธร ในลักษณะสมัครใจและรักษาความลับโดยไม่ต้องระบุชื่อ(Unlinked anonymous) ซึ่งจะเก็บข้อมูลในช่วงเดือนมิถุนายน – 15 กรกฎาคม 2554 โดยจะเก็บทุกรายที่มารับบริการในช่วงเวลาดังกล่าว ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่เก็บข้อมูล จำนวน 20 ราย

4.2 ประชากรทั่วไป

1) หญิงที่มาฝากครรภ์ในโรงพยาบาลของรัฐ คือ ดำเนินการในกลุ่มหญิงที่ฝากครรภ์รายใหม่ทุกรายที่มาฝากครรภ์ ในโรงพยาบาลชุมชนทุกแห่งและโรงพยาบาลโยธธ โดยเก็บข้อมูลในช่วงเดือนมิถุนายน และเก็บข้อมูลทุกรายที่มารับบริการในช่วงเวลาดังกล่าว จำนวน 256 ราย

2) โลหิตปริภาค ดำเนินการในกลุ่มที่มารับบริการปริภาคโลหิตในโรงพยาบาลโยธธ โดยเก็บข้อมูลผู้ที่มาปริภาคโลหิต ในช่วงเดือนมิถุนายนทุกราย จำนวน 899 ราย

5. ระยะเวลาการเก็บข้อมูล

กลุ่มตัวอย่าง	สถานที่ทำการเฝ้าระวัง	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	ระยะเวลาดำเนินการ
กลุ่มโลหิตปริภาค	รพท.ย.โยธธ	โลหิตปริภาคทั้งหมด	1-30 มิ.ย. 2554
กลุ่มหญิงที่มาฝากครรภ์	รพ. ทุกแห่ง	หญิงที่มาฝากครรภ์ ทุกราย	1-30 มิ.ย. 2554
กลุ่มชายที่มาตรวจกามโรค	คลินิกกามโรค รพ.ทุกแห่ง	ชายที่มาตรวจกามโรค ทุกราย	1-30 มิ.ย.2554**
กลุ่มพนักงานบริการตรง	สำนักโสเภณี	โสเภณีตรงทุกราย	1-30 มิ.ย.2554
กลุ่มพนักงานบริการแฝง	สถานเริงรมย์	โสเภณีแฝงทุกราย	1-30 มิ.ย.2554

หมายเหตุ **จำนวนตัวอย่างน้อยกว่า 100 ราย ขยายเวลาถึง 15 ก.ค. 2554

6. วิธีการเก็บข้อมูล

ใช้แบบบันทึกข้อมูลรายบุคคลตามกลุ่มประชากรเป้าหมายในแต่ละกลุ่มที่ศึกษา ได้แก่ แบบบันทึกข้อมูลรายบุคคลหญิงที่มาฝากครรภ์ แบบบันทึกข้อมูลรายบุคคลพนักงานบริการ แบบบันทึกข้อมูลรายบุคคลกลุ่มชายที่มาตรวจกามโรค และแบบบันทึกข้อมูลรายบุคคลกลุ่มโลหิตปริภาค

6.1 กลุ่มหญิงฝากครรภ์ เก็บและรวบรวมข้อมูลจากคลินิกฝากครรภ์ โดยเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบประจำคลินิกฝากครรภ์ของแต่ละโรงพยาบาล

6.2 กลุ่มพนักงานบริการแบบตรง เก็บและรวบรวมข้อมูลจากสำนักโสเภณีโดยตรง โดยเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานป้องกันควบคุมโรคเขตสทุกอำเภอ

6.3 กลุ่มพนักงานบริการแบบแฝง เก็บและรวบรวมข้อมูลจากสถานเริงรมย์ในเขตรับผิดชอบในแต่ละอำเภอ โดยเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานป้องกันควบคุมโรคเขตส

6.4 กลุ่มชายที่มารับตรวจรักษาภาวะโรค เกือบและรวบรวมข้อมูลจากคลินิกตรวจภาวะโรคของโรงพยาบาลชุมชนทุกแห่งและโรงพยาบาลยโสธร โดยเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในคลินิกตรวจภาวะโรคของแต่ละโรงพยาบาล

6.5 กลุ่มโลหิตบริจาค เกือบและรวบรวมข้อมูลจากการรับบริจาคเลือดของโรงพยาบาลยโสธร โดยเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบที่ประจำในธนาคารเลือดของโรงพยาบาลยโสธร

7. การบันทึกข้อมูล

เมื่อทราบผลการตรวจเชื้อไอวีแล้ว เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานของโรงพยาบาลแต่ละแห่งจะส่งข้อมูลให้สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดยโสธร เพื่อดำเนินการรวบรวมและบันทึกข้อมูลของแต่ละกลุ่มเป้าหมาย เข้าโปรแกรมสำเร็จรูปที่จัดไว้ให้ โดยไม่ต้องรอผลการตรวจยืนยัน ซึ่งจะลงรหัสตัวแปรบางตัวที่จำเป็นให้เรียบร้อย ก่อนการบันทึกข้อมูล เช่น รหัสโรงพยาบาล รหัสจังหวัด รหัสสถานที่เฝ้าระวัง รหัสผลการตรวจเชื้อไอวี และรหัสผลการตรวจซีฟิลิส รวมทั้งตรวจสอบความครบถ้วนของข้อมูลรายบุคคล จากนั้นข้อมูลเฝ้าระวังที่ได้จะถูกบันทึกลงในแฟ้มข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ โดยเจ้าหน้าที่สาธารณสุขจังหวัดที่รับผิดชอบ แล้วแฟ้มข้อมูลดังกล่าวจะถูกส่งต่อไปยังสำนักกระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค เพื่อทำการตรวจสอบข้อมูล รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลในภาพรวมของระดับประเทศต่อไป

8. การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อบันทึกข้อมูลเสร็จเรียบร้อยแล้ว เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด จะทำการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล หลังจากนั้นจะทำการวิเคราะห์โดยอาศัยโปรแกรมสำเร็จรูปชื่อโปรแกรม Epi Info version 3.3.2 และ โปรแกรม Microsoft office Excel 2003

9. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ

10. ผลการเฝ้าระวัง

ผลการดำเนินงานเฝ้าระวังการติดเชื้อไอวี เฉพาะพื้นที่ ในจังหวัดยโสธร ปี พ.ศ. 2554 โดยดำเนินการในกลุ่มประชากร 5 กลุ่มหลัก ได้แก่ กลุ่มโลหิตบริจาค กลุ่มหญิงฝากครรภ์ กลุ่มชายที่มาตรวจภาวะโรค กลุ่มหญิงขายบริการทางเพศตรงและแฝง ซึ่งจำแนกผลการดำเนินงานตามกลุ่มที่ทำการเฝ้าระวัง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

10.1 กลุ่มโลหิตบริจาค

10.1.1 ผลการศึกษาความชุก

จากการศึกษาข้อมูลการติดเชื้อเอชไอวี ในกลุ่มโลหิตบริจาคในรอบดำเนินการที่ 29 ปี พ.ศ. 2554 ทุกกลุ่มอายุและทุกเพศ พบการติดเชื้อเอชไอวี จำนวน 3 ราย จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จำนวน 899 ราย คิดเป็นร้อยละ 0.3 รายละเอียดดังตารางที่ 1

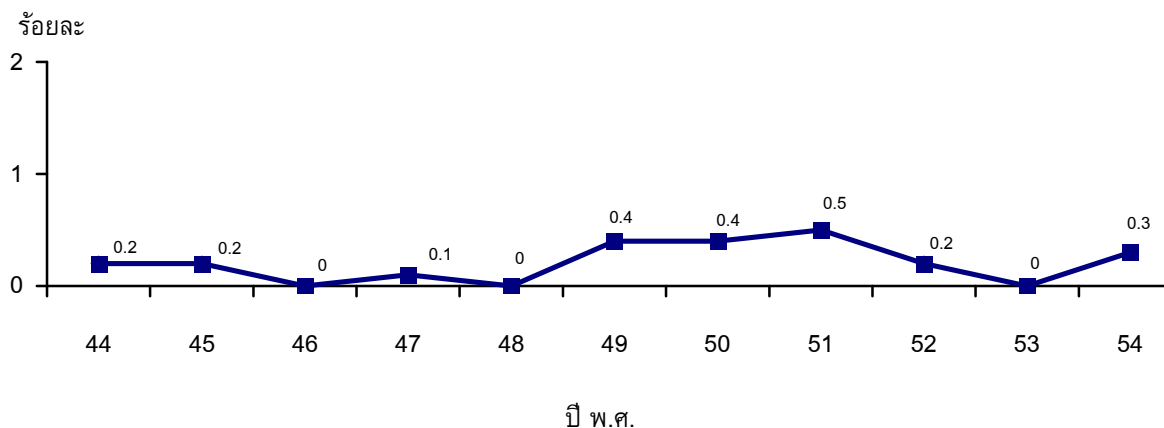
ตารางที่ 1 ความชุกของการติดเชื้อเอชไอวีและซิฟิลิส ในกลุ่มโลหิตบริจาค จำแนกตามกลุ่มอายุ จังหวัดยโสธร ระหว่างวันที่ 1 – 30 มิถุนายน 2554

กลุ่มอายุ (ปี)	เอชไอวี			ซิฟิลิส		
	ตรวจ	ติดเชื้อ	ร้อยละ	ตรวจ	ติดเชื้อ	ร้อยละ
ต่ำกว่า 20	298	1	0.3	298	0	0.0
20 – 24	74	1	1.4	74	0	0.0
25 – 29	63	1	1.6	63	0	0.0
30 ขึ้นไป	464	0	0	464	0	0.0
รวม	899	3	0.3	899	0	0.0

10.1.2 ผลการศึกษาแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงความชุกของการติดเชื้อเอชไอวี

จากการศึกษาพบว่า การติดเชื้อเอชไอวีในกลุ่มโลหิตบริจาค จากปี พ.ศ. 2543 ถึง พ.ศ. 2554 พบว่ามีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้นและลดลงไม่คงที่ ทั้งนี้ พบอัตราการติดเชื้อสูงที่สุดในปี พ.ศ. 2551 ร้อยละ 0.5 และหลังจากนั้นอัตราการติดเชื้อมีแนวโน้มที่ลดลง โดยในปี พ.ศ. 2553 ไม่พบผู้ติดเชื้อ แต่ในปี พ.ศ. 2554 พบอัตราการติดเชื้อร้อยละ 0.3 ดังแสดงในรูปที่ 1

รูปที่ 1 แสดงอัตราความชุกในกลุ่มโลหิตบริจาค ปี พ.ศ. 2544-2554 (รอบที่ 19-29) จังหวัดยโสธร

10.2 กลุ่มหญิงที่มาฝากครรภ์

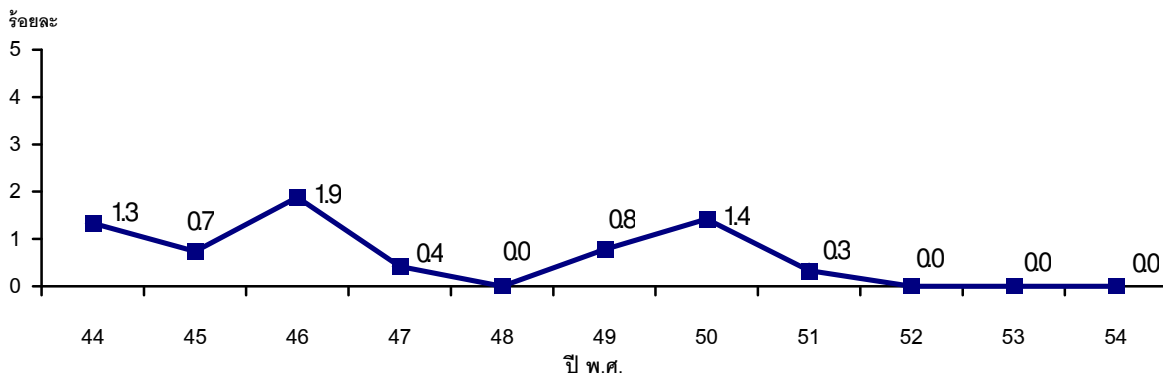
10.2.1 ผลการศึกษาความชุก

จากการศึกษากลุ่มหญิงที่มาฝากครรภ์ จากปี พ.ศ. 2544 ถึง พ.ศ. 2554 พบว่ามีอัตราการติดเชื้อสูงสุดในปี พ.ศ. 2546 ร้อยละ 1.9 ส่วนปี พ.ศ. 2554 รอบที่ 29 มีกลุ่มหญิงฝากครรภ์ที่ศึกษาทั้งหมดจำนวน 256 ราย ซึ่งไม่พบการติดเชื้อเอชไอวี

10.2.2 ผลการศึกษาแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงความชุกของการติดเชื้อเอชไอวี

จากการศึกษาแนวโน้มของอัตราการติดเชื้อเอชไอวี ในหญิงที่ฝากครรภ์รายใหม่ จากปี พ.ศ. 2543 ถึง พ.ศ. 2553 พบว่ามีอัตราการติดเชื้อสูงสุดในปี พ.ศ. 2546 ร้อยละ 1.88 และ ปี พ.ศ. 2550 ร้อยละ 1.42 หลังจากนั้นก็มีแนวโน้มลดลง โดยในปีพ.ศ.2552 ถึงพ.ศ.2554 ไม่พบอัตราการติดเชื้อเลย ดังแสดงในรูปที่ 2

รูปที่ 2 แสดงอัตราความชุกในกลุ่มหญิงตั้งครรภ์รายใหม่ จากการดำเนินงานเฝ้าระวังการติดเชื้อเอชไอวี ปี พ.ศ. 2544-2554 (รอบที่ 19-29) จังหวัดยโสธร

10.3 กลุ่มชายที่มาตรวจกามโรค

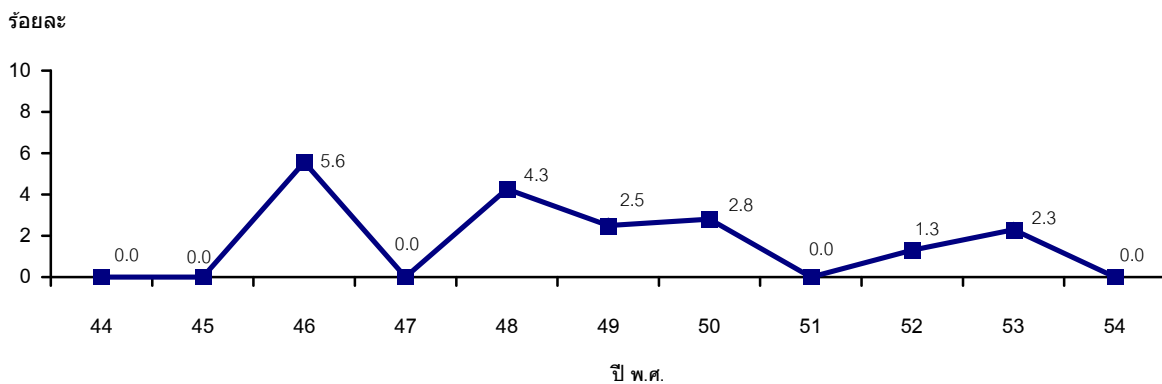
10.3.1 ผลการศึกษาความชุก

จากการศึกษาพบว่า จำนวนชายที่มาตรวจกามโรคที่ได้รับการตรวจเชื้อเอชไอวี ในปี พ.ศ. 2554 มีจำนวน 20 ราย ซึ่งไม่พบผู้ติดเชื้อเลย

10.3.2 ผลการศึกษาแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงความชุกของการติดเชื้อเอชไอวี

แนวโน้มการติดเชื้อเอชไอวี ในชายที่ตรวจกามโรค ระหว่าง ปี พ.ศ. 2543 ถึง พ.ศ. 2554 พบว่ามีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้นและลดลงไม่คงที่ สืบเนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษามีจำนวนน้อย ซึ่งเป็นข้อจำกัดในการเฝ้าระวังดังกล่าว โดยหลังจากปี พ.ศ. 2548 เป็นต้นมา อัตราการติดเชื้อมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง จนถึง ปี พ.ศ. 2551 หลังจากนั้นอัตราการติดเชื้อกลับมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอีกครั้ง ในปี พ.ศ. 2552 และ ปี พ.ศ. 2553 พบอัตราการติดเชื้อ ร้อยละ 1.3 และ ร้อยละ 2.3 ตามลำดับ แต่ในปี พ.ศ. 2554 กลับไม่พบอัตราการติดเชื้อ ดังแสดงรายละเอียดในรูปที่ 3

รูปที่ 3 แสดงอัตราความชุกในกลุ่มชายที่มาตรวจกามโรค จากการดำเนินงานเฝ้าระวังการติดเชื้อเอชไอวี ปี พ.ศ. 2544 – 2554 (รอบที่ 19-29) จังหวัดยโสธร

10.3 กลุ่มพนักงานบริการแบบตรง

10.4.1 ผลการศึกษาความชุก

จากผลการศึกษาพบว่า จำนวนสถานบริการ ทั้งจังหวัดมี 4 แห่ง มีพนักงานบริการแบบตรง 27 คน พบการติดเชื้อเอชไอวี จำนวน 1 คน อัตราความชุกของการติดเชื้อ ร้อยละ 3.6 ดังแสดงรายละเอียดตารางที่ 2

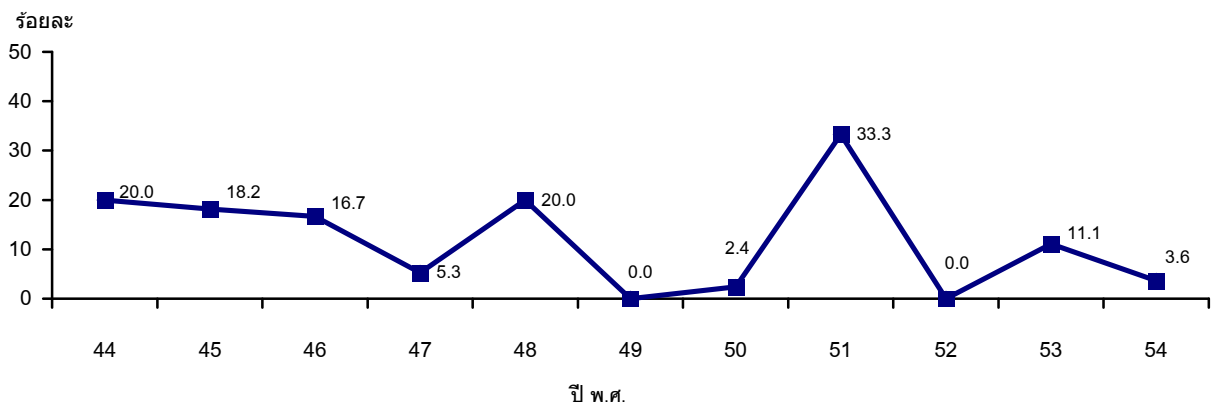
ตารางที่ 2 อัตราความชุกของการติดเชื้อ เอชไอวี และซิฟิลิส กลุ่มพนักงานบริการแบบตรง แยกตามกลุ่มอายุ จังหวัดยโสธร ระหว่างวันที่ 1-30 มิถุนายน 2554

กลุ่มอายุ(ปี)	เอชไอวี			ซิฟิลิส		
	ตรวจ	ติดเชื้อ	ร้อยละ	ตรวจ	ติดเชื้อ	ร้อยละ
ต่ำกว่า 20	1	0	0.0	1	0	0.0
20-24	5	0	0.0	5	0	0.0
25-29	3	0	0.0	3	0	0.0
30 หรือมากกว่า	19	1	5.3	19	1	5.3
รวม	28	1	3.6	28	1	3.6

10.4.2 ผลการศึกษาแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงความชุกของการติดเชื้อเอชไอวี

จากการศึกษาพบว่า อัตราการติดเชื้อเอชไอวีในหญิงขายบริการทางเพศตรง มีอัตราการติดเชื้อเอชไอวีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้นและลดลงไม่คงที่ เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างมีจำนวนน้อย โดยเฉลี่ยไม่ถึง 30 ตัวอย่าง แนวโน้มอัตราการติดเชื้อมีลักษณะเพิ่มขึ้นและลดลงปีเว้นปี หรือปีเว้น 2 ปี โดยในปี พ.ศ. 2554 พบอัตราการติดเชื้อ 3.6 ตามรายละเอียดรูปที่ 6

รูปที่ 6 แสดงอัตราความชุกในกลุ่มหญิงขายบริการทางเพศตรง จากการดำเนินงานเฝ้าระวัง การติดเชื้อเอชไอวี ปี พ.ศ. 2544 – 2554 (รอบที่ 19-29) จังหวัดยโสธร

10.5 กลุ่มพนักงานบริการแบบแฝง

9.5.1 ผลการศึกษาความชุก

จากผลการศึกษาพบว่า จำนวนสถานบริการทางเพศแฝง ทั้งจังหวัดมี 45 แห่ง จำนวนพนักงานบริการหญิงที่สุ่มเลือกมาตรวจ 138 คน พบการติดเชื้อเอชไอวี จำนวน 7 คน อัตราการติดเชื้อร้อยละ 5.1 ซึ่งพบในกลุ่มอายุต่ำกว่า 20 ปี และ 20-24 ปี ถึงร้อยละ 3.4 และ ร้อยละ 5.0 ตามลำดับ ซึ่งคาดว่าจะน่าจะติดเชื้อเอชไอวีได้ไม่นาน ดังแสดงในตารางที่ 3

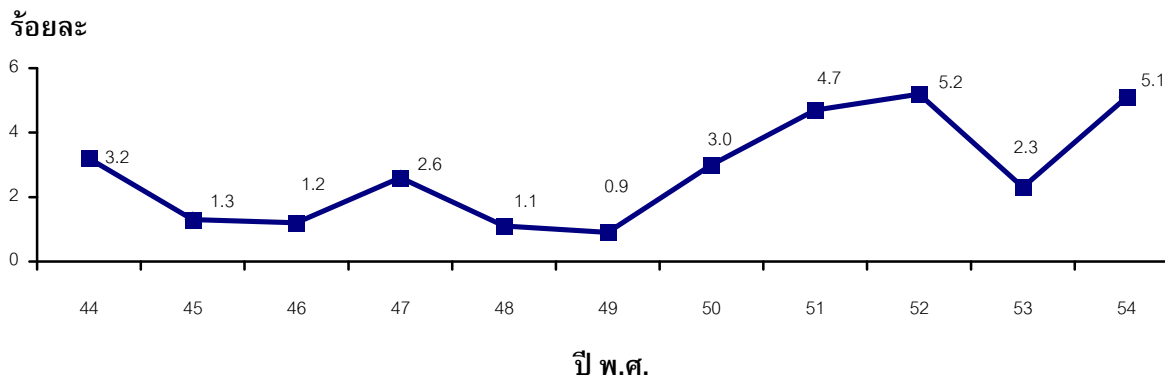
ตารางที่ 3 อัตราความชุกของการติดเชื้อ เอชไอวี และซิฟิลิส กลุ่มพนักงานบริการแบบแฝง
แยกตามกลุ่มอายุ จังหวัดยโสธร ระหว่างวันที่ 1-30 มิถุนายน 2554

กลุ่มอายุ (ปี)	เอชไอวี			ซิฟิลิส		
	ตรวจ	ติดเชื้อ	ร้อยละ	ตรวจ	ติดเชื้อ	ร้อยละ
ต่ำกว่า 20	29	1	3.4	29	0	0.0
20-24	20	1	5.0	20	0	0.0
25-29	21	1	4.8	21	0	0.0
30 หรือมากกว่า	68	4	5.9	68	0	0.0
รวม	138	7	5.1	138	0	0.0

10.5.2 ผลการศึกษาแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงความชุกของการติดเชื้อเอชไอวี

จากการศึกษาพบว่า การติดเชื้อเอชไอวีในกลุ่มพนักงานบริการแบบแฝง ระหว่างปี พ.ศ. 2544 ถึง ปี พ.ศ. 2554 พบว่าอัตราการติดเชื้อมีแนวโน้มสูงขึ้น ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550 และพบอัตราการติดเชื้อสูงที่สุดในปี 2552 ร้อยละ 5.2 โดยในปี พ.ศ. 2554 พบอัตราการติดเชื้อร้อยละ 5.1 ดังแสดงในรูปที่ 11

รูปที่ 11 แสดงอัตราความชุกในกลุ่มพนักงานบริการแฝง จากการดำเนินงานเฝ้าระวังการติดเชื้อเอชไอวี เฉพาะพื้นที่ ปี พ.ศ. 2544 – 2554 (รอบที่ 19-29) จังหวัดยโสธร

อภิปรายผล

จากผลการศึกษา การดำเนินงานเฝ้าระวังการติดเชื้อเอชไอวี รอบที่ 29 ปี พ.ศ. 2554 จังหวัดโยธธร จะพบว่ายังมีอัตราการติดเชื้อเอชไอวีค่อนข้างสูงในประชากรที่ทำการเฝ้าระวังบางกลุ่ม ซึ่งบ่งบอกว่าโรคเอดส์ยังคงมีการแพร่ระบาดอยู่ในพื้นที่ โดยเฉพาะในกลุ่มพนักงานบริการ ทั้งแบบตรงและแบบแฝง ที่มีอัตราการติดเชื้อที่ค่อนข้างสูงเมื่อเปรียบเทียบกับประชากรกลุ่มอื่นๆ นอกจากนี้ ในทุกกลุ่มประชากรที่เฝ้าระวังฯ เมื่อแยกดูตามกลุ่มอายุ ก็พบว่าประชากรที่ติดเชื้อเอชไอวีมีอายุที่อยู่ในช่วงต่ำกว่า 25 ปี มีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้น และในกลุ่มโลหิตบริจาคถึงแม้จะมีการคัดกรองไม่รับบริจาคเลือดสำหรับผู้ที่มีความเสี่ยงสูง แต่ก็ยังพบอัตราการติดเชื้ออยู่บ้าง โดยเฉพาะกลุ่มตัวอย่างที่ติดเชื้อเอชไอวี ที่มีอายุยังน้อยเช่นกัน อาจเป็นสัญญาณบ่งบอกว่ากลุ่มวัยรุ่นหรือกลุ่มเยาวชนคือกลุ่มที่มีความเสี่ยงสูงและกำลังมีการแพร่ระบาดของโรคเอดส์ในประชากรกลุ่มนี้ ซึ่งต้องมีการดำเนินอย่างเร่งด่วน ส่วนข้อมูลในกลุ่มชายที่มาตรวจหาโรคไม่พบอัตราการติดเชื้อเลย ซึ่งในประชากรกลุ่มนี้มีข้อจำกัดด้านจำนวนของกลุ่มตัวอย่างที่มีค่อนข้างน้อย ทำให้การเฝ้าระวังการติดเชื้อในกลุ่มเป้าหมายดังกล่าวมีข้อจำกัด แต่ในกลุ่มหญิงที่มาฝากครรภ์รายใหม่ ซึ่งข้อมูลประชากรกลุ่มนี้สามารถเป็นตัวแทนที่ดีของหญิงวัยเจริญพันธุ์ที่มีเพศสัมพันธ์ไม่พบอัตราการติดเชื้อเลย โดยเฉพาะตลอด 3 ปีที่ผ่านมาชี้ให้เห็นถึงความสำเร็จของมาตรการที่ดำเนินการในประชากรกลุ่มนี้ แต่อย่างไรก็ตาม มาตรการต่างๆ ที่สำคัญก็ควรส่งเสริมให้ดำเนินงานอย่างต่อเนื่องต่อไป ทั้งการณรงค์การใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้งกับหญิงอื่นและชายอื่นที่ไม่ใช่คู่ การส่งเสริมการเข้าถึงถุงยางอนามัยในกลุ่มพนักงานบริการ การณรงค์การใช้ถุงยางอนามัยในกลุ่มเยาวชน

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษา

1. กลุ่มหญิงตั้งครรภ์รายใหม่ ไม่พบอัตราการติดเชื้อเอชไอวี ซึ่งก็คงจะต้องดำเนินกิจกรรมการป้องกันติดเชื้อเอชไอวีอย่างเข้มข้นต่อไป โดยเน้นมาตรการการตรวจเลือดก่อนแต่งงาน การส่งเสริมให้มีการป้องกันการติดเชื้อในครอบครัว โดยแนะนำให้สามีสวมถุงยางอนามัยทุกครั้งเมื่อจำเป็นต้องมีเพศสัมพันธ์กับหญิงอื่นที่ไม่ใช่ภรรยาของตนเอง
2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรพิจารณาในการหามาตรการเพื่อรองรับกรณีพนักงานบริการที่ตรวจพบเชื้อเอชไอวีแล้วต้องการมีอาชีพใหม่ เพื่อให้การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
3. กลุ่มพนักงานบริการแบบแฝงและกลุ่มเยาวชน คือกลุ่มเป้าหมายสำคัญของการดำเนินงาน เป็นกลุ่มเสี่ยงสูง และเป็นตัวแปรสำคัญในการแพร่ระบาดของโรคเอดส์ ซึ่งจำเป็นต้องหามาตรการเพื่อควบคุมและป้องกันและรีบดำเนินการอย่างเร่งด่วน

- ส่งเสริมให้โรงพยาบาลชุมชนหรือสถานอนามัยที่มีความพร้อม เปิดคลินิกบริการเฉพาะเกี่ยวกับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ เพื่อให้กลุ่มพนักงานบริการ และกลุ่มเยาวชนสามารถเข้าถึงเพื่อขอรับ การรักษาพยาบาล การให้คำปรึกษา รวมทั้งอุปกรณ์การป้องกัน ซึ่งคาดว่ากลุ่มเป้าหมายดังกล่าวจะมีความต้องการเพื่อขอรับบริการเพิ่มมากขึ้น